

روزشمار جنگ ایران و عراق

کتاب هفتم - جلد ۲

طهری ناسنج

تهاجم ما و بخران های دوران گذار

اربعهشت ۳۵

مادی نخعی

مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس

سرشناسه	سپاه پاسداران انقلاب اسلامی. مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس. مدیریت مطالعات تاریخی و روزشمار
عنوان و نام پدیدآور:	طیلس تا سنده: تهاجمها و بحرانهای دوران گذار اردیبهشت ۱۳۵۹/ هادی نخعی؛ مجری مدیریت مطالعات تاریخی و روزشمار مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس؛ ویرایش فنی و ادبی هانیه مرشدی؛ زیر نظر شورای تدوین و انتشار روزشمار جنگ حسین اردستانی...۱ و دیگران.۱.
مشخصات نشر:	تهران: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری:	۱۱۲۸ص.
فروست:	روزشمار جنگ ایران و عراق. کتاب هفتم؛ جلد ۲.
شابک:	۹۷۸-۶۰۰-۵۴۴۳-۸۴-۴
وضعیت فهرست نویسی:	فیا
یادداشت:	زیر نظر شورای تدوین و انتشار روزشمار جنگ حسین اردستانی. مهدی انصاری، حمیدرضا فراهانی، علی رضا لطف‌الله‌زادگان، هادی نخعی، حجت‌الله کریمی.
یادداشت:	نمایه.
موضوع:	Kurdistan - Iran-Iraq War, ۱۹۸۰-۱۹۸۸
شماره:	نخعی، هادی، ۱۳۲۸ -
شناسه:	سپاه پاسداران انقلاب اسلامی. مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس
شناسه افزود:	Islamic Revolution Iranian Revolutionary Guards. Holly Defense Research and Documentation Center
شناسه افزود:	روزشمار جنگ ایران و عراق؛ [ج. ۲]
رده بندی کنگره:	DSR۱۰۲/۰۹۷۰۱۳۹۷
رده بندی دیویی:	۵۵/۰۸۴۳۰۲
شماره کتابشناسی ملی:	۵۱۳۰۴۲۴
شناسه افزود:	سپاه پاسداران انقلاب اسلامی. مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس
شناسه افزود:	Islamic Revolution Iranian Revolutionary Guard Holly Defense Research and Documentation Center
وضعیت فهرست نویسی:	فیا

مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس سپاه پاسداران انقلاب اسلامی

روزشمار جنگ ایران و عراق - کتاب هفتم - جلد ۲

طیلس تا سنده

تهاجمها و بحرانهای دوران گذار

هادی نخعی

مجری: مدیریت مطالعات تاریخی و روزشمار مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس

ویرایش فنی و ادبی: هانیه مرشدی

همکاران آماده‌سازی: مریم سادات سادات‌نجفی (صفحه‌آرایی) ■ سعید حساری (نمایه) ■ محمد محمدپور (گزینش عکس)

لیتوگرافی و چاپ: مرکز چاپ سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ■ ناظر چاپ: سیدناصر کشاورز

چاپ اول: ۱۳۹۷ ■ تعداد: ۱۰۰۰ نسخه ■ قیمت: ۶۰۰۰۰ تومان

ISBN: 978-600-5443-84-4

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۴۴۳-۸۴-۴

کلیه حقوق متعلق به مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس است.

نقل از کتاب با ذکر مأخذ مجاز و هرگونه بهره‌برداری دیگر منوط به اجازه کتبی این مرکز می‌باشد.

۱. تهران، خیابان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، ساختمان ناشران، طبقه اول، شماره ۴
۲. تهران، خیابان انقلاب، خیابان فخر رازی، مجتمع ناشران فخر رازی، انتشارات مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس، تلفن: ۶۶۴۸۱۵۳۱
۳. خرمشهر، جنب مسجد جامع، بازار شهید محمد جهان‌آرا، شماره ۲۷

فهرست روزشمار

عنوان	صفحه
پیشگفتار	۱۵
مقدمه	۱۷

۱۷ اردیبهشت ۱۳۵۹	۲۰۱
۱۸ اردیبهشت ۱۳۵۹	۲۲۷
۱۹ اردیبهشت ۱۳۵۹	۲۴۵
۲۰ اردیبهشت ۱۳۵۹	۲۶۱
۲۱ اردیبهشت ۱۳۵۹	۲۸۳
۲۲ اردیبهشت ۱۳۵۹	۸۰۹
۲۳ اردیبهشت ۱۳۵۹	۸۳۵
۲۴ اردیبهشت ۱۳۵۹	۸۵۳
۲۵ اردیبهشت ۱۳۵۹	۸۸۱
۲۶ اردیبهشت ۱۳۵۹	۸۹۷
۲۷ اردیبهشت ۱۳۵۹	۹۱۷
۲۸ اردیبهشت ۱۳۵۹	۹۳۳
۲۹ اردیبهشت ۱۳۵۹	۹۵۹
۳۰ اردیبهشت ۱۳۵۹	۹۸۱
۳۱ اردیبهشت ۱۳۵۹	۱۰۰۳
۱ اردیبهشت ۱۳۵۹	۱۲۱
۲ اردیبهشت ۱۳۵۹	۱۷۹
۳ اردیبهشت ۱۳۵۹	۲۲۳
۴ اردیبهشت ۱۳۵۹	۲۵۵
۵ اردیبهشت ۱۳۵۹	۲۷۵
۶ اردیبهشت ۱۳۵۹	۳۳۵
۷ اردیبهشت ۱۳۵۹	۳۹۱
۸ اردیبهشت ۱۳۵۹	۴۴۷
۹ اردیبهشت ۱۳۵۹	۴۸۱
۱۰ اردیبهشت ۱۳۵۹	۵۰۹
۱۱ اردیبهشت ۱۳۵۹	۵۱۵
۱۲ اردیبهشت ۱۳۵۹	۵۸۱
۱۳ اردیبهشت ۱۳۵۹	۶۰۱
۱۴ اردیبهشت ۱۳۵۹	۶۲۵
۱۵ اردیبهشت ۱۳۵۹	۶۵۱
۱۶ اردیبهشت ۱۳۵۹	۶۷۳

گزارش روزشمار (فشرده اهم مطالب)	۱۰۲۷
فهرست راهنما (نمایه)	۱۰۷۹

فهرست نقشه

عنوان	صفحه
آزادسازی شهر سندج	۹۳۹

فهرست راهنمای عکس‌ها

- ایران..... ۲۴۰
- آیت‌الله سید محمد حسین بهشتی عضو شورای انقلاب..... ۲۲۴
- ناو هواپیمابر نیمیتز در ۳۰ مایلی ساحل ایران..... ۲۵۶
- هلیکوپترهای دی.اس. ۵۳ آمریکایی بر روی ناو هواپیمابر نیمیتز در وضعیت‌های قبل از پرواز..... ۲۵۷
- صدام حسین رئیس‌جمهور عراق..... ۲۶۰
- جرج حبش رهبر جنبه خلق برای آزادی فلسطین..... ۲۶۰
- رحیم صفوی رابط عملیاتی سپاه و ارتش در غرب کشور و عباس دوزدوزانی فرمانده کل سپاه..... ۲۶۴
- ابوشریف (عباس آقامانی) فرمانده عملیات سپاه..... ۲۶۶
- بقایای هلیکوپترهای نیروهای آمریکایی در طیس..... ۲۷۶
- کارتر رئیس‌جمهور آمریکا..... ۲۸۲
- سرتیپ ظهیرنژاد فرمانده کل ژاندارمری..... ۲۸۵
- محمد منتظر قائم فرمانده سپاه پاسداران یزد..... ۲۸۷
- حقی قطب‌زاده وزیر امور خارجه..... ۲۸۹
- امام خمینی..... ۲۹۰
- مارگارت تاچر نخست‌وزیر انگلیس..... ۳۰۰
- آندرویکو وزیر امور خارجه شوروی..... ۳۰۲
- کورت وندهایم بیرکل سازمان ملل متحد..... ۳۰۳
- تیمسار فلاحتی..... ۳۰۴
- مصطفی چمران وزیر دفاع..... ۳۰۵
- آیت‌الله لاهوتی امام جمعه..... ۳۱۶
- نورالدین کیانوری دبیرکل..... ۳۲۱
- آیت‌الله شریعتمداری..... ۳۲۳
- برژینسکی مشاور امنیت ملی کارتر..... ۳۲۴
- سنانور رابرت برد رهبر اکثریت در سنای آمریکا..... ۳۳۷
- هنری کیسینجر وزیر امور خارجه اسبق آمریکا..... ۳۳۸
- رونالد ریگان رقیب کارتر از حزب جمهوری خواه در انتخابات ریاست جمهوری..... ۳۴۰
- نمونه‌ای از عرصه وسیع و متنوع تبلیغات مربوط به
- سایروس ونس وزیر امور خارجه آمریکا..... ۱۲۳
- علی اکبر معین فر وزیر نفت..... ۱۲۶
- محمد علی جهان آرا مسئول سپاه پاسداران خرمشهر..... ۱۳۲
- تیمسار ولی‌الله فلاحتی فرمانده نیروی زمینی ارتش..... ۱۳۷
- مهدی بازرگان عضو شورای انقلاب..... ۱۴۳
- حضور مسلحانه بسی سازمان چریک‌های فدایی خلق در درگیری‌های کردستان..... ۱۵۸
- اعلام مواضع گروه‌های سیاسی روی نرده‌های درب اصلی دانشگاه تهران..... ۱۶۰
- شکسته شدن نرده‌های دانشگاه تهران بر اثر درگیری گروهک‌ها..... ۱۶۰
- رژه دانشجویان وابسته به انجمن‌های اسلامی و سازمان‌های دانشجویان مسلمان کشور..... ۱۶۰
- تا اقامتگاه موقت امام خمینی..... ۱۶۴
- امام خمینیرهبر انقلاب اسلامی..... ۱۶۴
- طه یاسین رمضان معاون نخست‌وزیر عراق..... ۱۸۹
- آیت‌الله سید محمد باقر صدر..... ۱۹۴
- تیمسار ظهیرنژاد فرمانده ژاندارمری و عباس آقامانی (ابوشریف) فرمانده عملیاتی سپاه پاسداران..... ۱۹۷
- تجمع بزرگ مردمی در دانشگاه تهران..... ۲۰۱
- سخنرانی ابوالحسن بنی‌صدر رئیس‌جمهور، در دانشگاه تهران..... ۲۰۲
- حجت‌الاسلام هادی غفاری رئیس دادگاه انقلاب اسلامی شهسوار..... ۲۰۹
- جیمی کارتر رئیس‌جمهور آمریکا و زیگنیو برژینسکی مشاور امنیت ملی وی..... ۲۲۵
- مسعود بازرانی رهبر حزب دمکرات کردستان عراق..... ۲۳۱
- سرلشکر محمد هادی شادمهر رئیس ستاد مشترک ارتش و ابوالحسن بنی‌صدر..... ۲۳۵
- غنی بلوریان عضو ارشد حزب دمکرات کردستان

حمله طیس.....	۳۵۲	تجمع و تحصن هواداران انقلاب اسلامی مقابل سفارت	۳۵۲
آیت‌الله العظمی محمد رضا گلپایگانی.....	۳۵۳	ایران در لندن.....	۵۸۵
مسعود بارزانی رهبر حزب دمکرات کردستان عراق.....	۳۵۴	اقامه نماز جماعت در خیابان کنزینگتون مقابل سفارت	۵۸۵
محمد پروچردی فرمانده سپاه سنج.....	۳۷۳	ایران در لندن.....	۵۸۸
صادق طباطبایی سرپرست ادارات نخست‌وزیری.....	۳۹۷	آیت‌الله سیدحسن شیرازی از علماء مخالف صدام.....	۵۸۹
فیدل کاسترو.....	۴۰۲	رژه روحانیون مسلح از مقابل منزل امام خمینی.....	۵۹۷
یاسر عرفات.....	۴۰۴	تابوت اجساد امریکائیان در فرودگاه زوریخ سوئیس.....	۶۰۲
شیخ عزالدین حسینی.....	۴۲۶	تشییع جنازه آیت‌الله سیدحسن شیرازی در قم.....	۶۳۵
احمد مفتی زاده.....	۴۳۴	حمله پلیس انگلستان و پایان خونین اشغال سفارت	۶۳۵
حسن حبیبی.....	۴۳۸	ایران در لندن.....	۶۵۸
کارتر، برنارد اسکروینس.....	۴۸۱	کلنل چارلز بگ ویت فرمانده عملیات نجات	۶۵۸
جلال طالبانی رهبر اتحادیه ملی کردستان عراق.....	۴۹۷	گروگان‌های امریکایی.....	۶۷۴
ابوالحسن بنی‌صدر.....	۵۱۴	تیمسار غلامعلی اویسی.....	۷۰۹
ادموند ماسکی وزیر امور خارجیه بدیه امریکا.....	۵۲۱	آیت‌الله سیدعبدالکریم موسوی اردبیلی دادستان کل	۷۰۹
آیت‌الله بهشتی رئیس دیوان عالی کشور و عضو شورای	۵۲۳	کشور.....	۷۳۹
انقلاب.....	۵۲۳	فوزی بدایونی‌نژاد از گوگانگیران سفارت ایران در	۷۳۹
شاپور بختیار.....	۵۲۵	لندن.....	۷۴۲
آیت‌الله محمد رضا مهدوی کنی سرپرست وزارت	۵۴۱	آیت‌الله طاهری امام‌جمعه اصفهان.....	۷۵۴
کشور و عضو شورای نگهبان.....	۵۴۱	آیت‌الله خامنه‌ای و دکتر مصطفی چمران.....	۷۷۸
منصور فرهنگ سفیر ایران در سازمان ملل متحد.....	۵۴۷	سید محمد جواد داعی سرپرست روزنامه اطلاعات.....	۷۷۹
تجمع دانشجویان ایرانی کفن‌پوش در اطراف سفارت	۵۴۹	ابو تریف نماینده رئیس‌جمهوری در سنج.....	۷۹۰
ایران در لندن در حمایت از انقلاب اسلامی.....	۵۴۹	محمد مکرری نماینده ایران در شوروی.....	۸۱۴
نماز جماعت معترضان به اشغال سفارت ایران در لندن،	۵۵۱	محمد پروچردی، سرکرد سی صیاد شیرازی و رحیم	۸۱۴
در اطراف این سفارتخانه.....	۵۵۱	(سیدیجی) صفوی.....	۸۱۷
ارتفاعات اربابا در بانه.....	۵۵۸	عباس دوزدوزانی فرمانده کل.....	۸۴۴
حجت‌الاسلام سیدمحمد موسوی خونی‌ها سخنگوی	۵۶۴	احمد سلیمان دیرکل گردهمایی بین‌المللی بررسی	۸۵۵
دانشجویان پیرو خط امام.....	۵۶۴	مداخلات امریکا در ایران.....	۸۵۵
فرخ نگهدار عضو مرکزیت سازمان چریک‌های فدایی	۵۶۸	آیت‌الله بهشتی و حجت‌الاسلام هاشمی رفسنجانی.....	۸۷۰
خلق.....	۵۷۰	عبدالرحمن قاسملو دبیرکل حزب دمکرات کردستان	۸۹۱
مراسم روز کارگر حزب توده در میدان امام خمینی.....	۵۷۶	ایرانی‌پردازیم.....	۸۹۱
فخرالدین حجازی.....	۵۸۲	خسرو قشقای.....	۸۹۳
آیت‌الله خامنه‌ای امام‌جمعه تهران.....	۵۸۲		

آندره گرومیکو وزیر امور خارجه شوروی..... ۹۶۳	آیت الله خامنه‌ای..... ۹۰۵
هاشم صباغیان عضو هیئت ویژه بررسی مسائل کردستان و جمشید حقگو استاندار آذربایجان غربی..... ۹۷۴	محمد بروجردی و مسجد جامع سنندج..... ۹۱۴
مارگارت تاچر..... ۹۸۱	مراسم تشییع ۲۵ تن از شهدای کردستان در مدرسه عالی شهید مطهری..... ۹۴۱
معین فر وزیر نفت..... ۹۸۳	محل اقامت جدید امام خمینی در جنب حسینه جماران..... ۹۵۴
اعلام آمادگی عبدالرحمن قاسملو برای مذاکره..... ۱۰۱۲	سرهنک ایرج نصرت‌زاد فرمانده تیپ ۱ لشکر ۲۸ سنندج..... ۹۵۵
بنی صدر..... ۱۰۱۷	لئونید برژنف بر سرش روی..... ۹۶۳
نورالدین کیانوری..... ۱۰۲۰	
امام موسی صدر..... ۱۰۲۲	

پیشگفتار

پس از چند سال تلاش، مراحل مختلف طراحی، تحقیق، تدوین، ارزیابی، ویرایش، آماده‌سازی و تهیه عکس‌ها و نقشه‌های جلد دوم کتاب هم از مجموعه بزرگ روزشمار جنگ ایران و عراق به پایان رسید و این کتاب با عنوان طبس تا سندج، تاریخچه و بحران‌های دوران گذار آماده انتشار شد. کتاب حاضر وقایع ۳۱ روز از دوران جنگ ایران و عراق را در بر می‌گیرد و در مجموع شامل ۵۴۹ گزارش درباره جنگ و موضوعات مربوط به آن در دوره زمانی ۱۳۵۹/۲/۱ تا ۱۳۵۹/۲/۳۱ است.

برای بهره‌گیری شایسته از کتاب توجه به چند نکته ضروری است:

۱. مقدمه کتاب شامل جمع‌بندی مهم‌ترین موضوعاتی است که در گزارش‌های مختلف در سراسر کتاب بدان‌ها پرداخته شده است.
۲. هر روز از روزشمار به منزله یک فصل و در قالب چندین گزارش شامل احوال، تفسیر و تحلیل وقایع همان روز است که در پایان آن، فهرست منابع و مآخذ مطالب همان روز درج شده است. همچنین برخی از توضیحات ضروری درباره بعضی گزارش‌ها که در متن روزشمار نمی‌گنجیده، در پانویس یا در ضمیمه پایان همان روزشمار آمده است.
۳. پس از متن اصلی کتاب، چکیده‌ای از مطالب کتاب با عنوان «گزارش روزشمار» درج شده است که شماره‌هایی نظیر شماره گزارش‌های متن کتاب دارد و دستیابی به مطالب موردنظر را آسان می‌کند. در پایان کتاب نیز فهرست راهنمای موضوعی (نمایه) آمده است. همچنین عکس‌هایی از صحنه‌های وقایع و اشخاص ذکر شده در گزارش‌ها، در کتاب چاپ شده است.
۴. برای آگاهی بیشتر از سیر و شیوه تحقیق و تدوین مجموعه روزشمار، مطالعه مقدمه کتاب اول (پیدایش نظام جدید) و ضمیمه کتاب دهم (هجوم سراسری) ضروری است.

مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس ضمن درخواست علو درجات برای راویان شهید از همه کسانی که در مراحل مختلف تحقیق، تدوین و آماده‌سازی این کتاب با نویسنده و مرکز همکاری کرده‌اند، از جمله هانیبه مرشدی (ویرایش ادبی)، لیلا ساعی منش (اصلاح رسم الخط و تنظیم منابع)، مریم‌سادات سادات نجفی (صفحه‌آرایی)، زهراسادات صبح‌گل (بانک اطلاعات و عکس)، محمد محمدپور (گزینش عکس)، اکبر رستمی (تهیه نقشه) و نیز سعید حصاری و محمد فردی (استخراج و تنظیم نمایه) سپاسگزاری می‌کند.

نویسنده کتاب حاضر، مرحوم دکتر هادی نخعی پیش از آنکه اثر ارزشمندش به زیور طبع آراسته گردد، پس از تحمل رنج و تعب یک بیماری سخت و طولانی در آذرماه ۱۳۹۵ به یاران شهیدش پیوست. مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس یاد و خاطره آن استاد فقید که نویسنده‌ای متعهد، پژوهش‌گرم، متبحر و از بنیان‌گذاران مجموعه بزرگ روزشمار جنگ ایران و عراق بودند را گرامی می‌دارد. از خداوند منان برای ایشان علو درجات را خواستار است.

مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس

۱۳۹۶

مقدمه

کتاب حاضر با عنوان "طیس تا سئندج - تهاجم‌ها و بحران‌های دوران گذار" جلد دوم کتاب هفتم از مجموعه بزرگ روش‌نامه جنگ ایران و عراق است.

در این کتاب، نویسنده با استفاده از منابع غنی مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس (مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ) روزشمار از مقطع بهار مهم و تعیین‌کننده اردیبهشت‌ماه ۱۳۵۹، را در قالب ۵۴۹ گزارش تهیه و تدوین کرده است. از طریق اولیه قرار بود وقایع ماه‌های فروردین و اردیبهشت ۱۳۵۹، در کتاب هفتم روزشمار در یک - دو درج و با عنوان "عراق بر طبل جنگ می‌کوبد" منتشر گردد، اما در عمل حجم مطالب جمع‌آوری شده به‌طور پیش‌بینی نشده‌ای افزایش یافت؛ چراکه مقطع تاریخی نیمه اول سال ۱۳۵۹، آکنده از مطالب مهم تاریخی و تحولات تعیین‌کننده است. از آنجا که تنگ کردن دامنه گزینش و نپرداختن به بعضی مطالب به هدف اختصار، به اصالت این مرور تاریخی لطمه وارد می‌ساخت و با توجه به ارزشمند بودن مطالب مربوط به این کار صرف‌نظر شد. به این ترتیب کتاب هفتم به دو جلد اول و دوم، شامل مرور جداگانه تحولات فروردین و اردیبهشت ۱۳۵۹، تقسیم شد. جلد اول قبلاً با عنوان "قطع رابطه آمریکا با ایران" شناخته شده است و کتاب حاضر جلد دوم کتاب هفتم روزشمار می‌باشد.

نویسنده در جلد اول (قطع رابطه آمریکا با ایران) درباره شکل، محتوا، شیوه تدوین، روش تحقیق و نیز تاریخچه، اهداف و چگونگی شکل‌گیری پروژه بزرگ روزشمار جنگ ایران و عراق توضیحاتی داده است که مطالعه و توجه به آن برای بهره‌برداری بهتر از کتاب حاضر مفید و ضروری است. با توصیه مؤکد به ملاحظه توضیحات مزبور و نکات مندرج در آن، در اینجا بدین یادآوری اکتفا می‌گردد: آنچه در هنگام طراحی اولیه و نیز در تحولات شکلی و گاهی محتوایی بعدی به‌عنوان یک اصل غیرقابل تغییر مدنظر بوده، این است که روزشمار باید نشان‌دهنده حال و هوای آن روز باشد، نه امروز.* هرروز، تاجایی که امکان دارد هرچه شبیه‌تر به خودش بازمینی و بازنویسی می‌شود. عناوین، اشخاص، لحن گفتارها، نوع برخوردها و شیوه تصمیم‌گیری‌ها، ادبیات سیاسی و حتی نوع نگارش

* منظور از آن روز، زمان قیام‌شده در روزشمار است و منظور از امروز، زمان تدوین روزشمار است و نیز زمان مطالعه آن.

و شیوه نوشتن کلمات هرروز، خاص همان روز است. آرمان‌ها و ایده‌آل‌های مطرح، ممکن است خاص آن روز باشد و چه‌بسا با مقتضیات و حال‌و‌احوال امروز، متفاوت و حتی متناقض باشد. اگر کسی که امروز، فردی عادی محسوب می‌شود یا منفور و مطرود یا معدوم است، آن روز شخصیتی سرشناس، قدرتمند و محبوب بود یا برعکس اگر برگزیدگان امروز، آن روز افراد عادی، گمنام یا حتی مورد خشم و غضب بودند، چنان‌که آن روز مطرح بوده‌اند در گزارش‌های این کتاب انعکاس خواهد داشت، نه چون امروز. خواننده به‌طور موقت از فضای امروز رها می‌شود و در فضای آن روز قرار می‌گیرد، با همان دغدغه‌ها، خوشی‌ها، غم‌ها، انگیزه‌ها و ضدانگیزه‌ها. اگر رفتارها و گفتارها و مباحث آن روز، امروز ساده، ابتدایی، ناشیانه یا برعکس انقلابی، ایتارگرانه و مکتبی محسوب شوند، تفاوتی در اصل ارائه مطالب به وجود نمی‌آورد. محقق و نویسنده روزشمار، فارغ از مقتضیات امروزی و تحولات قدرت با امانت‌داری به بازگویی حقایق و واقعیات می‌پردازد و همین از مهم‌ترین مباحث پایه‌های اعتبار علمی و تحقیقی روزشمار است.

در این شیوه (نگارش روزشمار)، بیشتر مشکل گزینش داده‌ها مطرح است تا نحوه ارائه آنها. در مواجهه با انبوه داده‌ها طبعاً باید دایره‌ای با اهمیت را گزینش کرد. اما ملاک اهمیت چیست؟ گاهی تنوع دیدگاه‌ها، زیاد و تفاوت جری است چه‌بسا مسئله‌ای در نگاهی غیرمهم باشد، اما همین مسئله در نگاهی دیگر اهمیت ویژه‌ای داشته باشد. باین‌همه، محقق ناچار است با نظر خود داده‌های با اهمیت را گزینش کند، یعنی ناچار است مطالب مهم را خود تشخیص دهد. در کتاب حاضر نویسنده کوشیده است بین وضعیتی که ارائه انبوه و بی حساب داده‌ها باعث پس‌زدن ذهن خواننده می‌شود و وضعیتی که در آن خواننده صرفاً با گزینش فشرده نویسنده روبه‌رو است، تعادلی ایجاد کند.

مطالب هرروز روزشمار، مجموعه‌ای از چند گزارش است که یک شماره ردیف مشخص گردیده‌اند. به عبارت دیگر، هر شماره ردیف در هرروز، نشان‌دهنده یک اپتنا خبر با موضوع مشترک است که به شکل یک گزارش تنظیم شده است. علاوه بر نمایه (فهرست رایجی موضوعی) که به استفاده هرچه آسان‌تر از انبوه مطالب متن، برای دستیابی به مسائل مورد نظر، کمک می‌کند، فشرده‌ای از مطالب متن روزشمار تحت عنوان "گزارش روزشمار" بعد از پایان متن اصلی کتاب ارائه شده است که برای دنبال کردن سریع وقایع به صورت یک زنجیره مرتبط، استفاده از آن مفید است.

کتاب حاضر به مرور مقطع مهم و دوران‌ساز اردیبهشت ۱۳۵۹ اختصاص دارد. در این ماه چند تحول مهم رخ داده است که هرکدام می‌تواند نقطه عطفی در حیات نظام جدید به شمار آید؛ ازجمله: عملیات شکست‌خورده آمریکا در طبس، وقایع دانشگاه‌ها که منجر به تشکیل شورای عالی - ستاد - انقلاب فرهنگی شد و تغییر اساسی وضعیت سندج بعد از حدود یک ماه درگیری مسلحانه. در این مرور علاوه بر سه موضوع یادشده، روند مهم‌ترین موضوعات مربوط به درگیری‌ها،

مشکلات و بحران‌های عدیده داخلی و خارجی کشور، بررسی شده است. این حوادث و وقایع بعضی به‌طور مستقیم و برخی به‌طور غیرمستقیم به زمینه‌سازی‌های جنگ تحمیلی مربوط‌اند. نویسنده با تحلیل و توصیف موضوعاتی که بر قدرت حکومتی، امنیت ملی و ثبات سیاسی نظام تازه‌تأسیس جمهوری اسلامی تأثیر مهمی داشته‌اند، کوشیده است کلیه مطالب واجد اهمیت را که به‌نوعی مستقیم یا غیرمستقیم در زمینه‌سازی جنگ دخیل بوده‌اند، در قالب گزارش‌های مرتبط متذکر گردد.

مرور اردیبهشت ۱۳۵۹ (دوره زمانی کتاب)، به‌وضوح نشان می‌دهد که کشور در این مقطع زمانی، در معرض چالش‌ها و بحران‌های متعدد داخلی و خارجی قرار داشته است. مجموعه این بحران‌ها را در پنج عنوان می‌توان دسته‌بندی کرد:

۱. بحران در رابطه با مناسبات ایران و آمریکا.
۲. بحران در رابطه با مناسبات ایران و عراق.
۳. بحران در مناطق کردنستان و غرب کشور.
۴. بحران در دانشگاه‌ها.
۵. بحران در تعاملات و مناسبات نیروهای سیاسی داخلی اعم از جریان‌های داخل جناح‌های حکومتی و خارج از آن.

یادآوری می‌شود در متن کتاب پیش‌تر گزارش‌های هر روز، به ترتیب ردیف‌های پنج‌گانه مذکور تنظیم شده است مگر در مورد استثنایی خاص که نوع نگاه نویسنده به مهم‌ترین زمینه‌سازی‌های مربوط به آغاز جنگ عراق علیه ایران را بازگو می‌کند.

در واقع عراق در فضای ناشی از چالش‌ها و درگیری‌های موجود در نظام جدید که در پی می‌آید، در صدد تحقق مطامع خویش برآمد. درگیری آمریکا با ایران - در عملیات نظامی طمس و نیز تدارک و پیگیری حصول اجماع جهان غرب در امر تحریم اقتصادی ایران - جلورفت. در غرب کشور، با اوج‌گیری درگیری‌ها، جبهه دیگری در مقابل نیروهای نظامی ایران تشکیل داده شد و برای آمریکا و عراق این نوعی ایجاد سهولت در حرکت ضدایرانی محسوب می‌شد. این امر به‌خصوص برای عراق عامل مساعدی برای زمینه‌سازی تجاوز بود. مرکزیت سیاسی و به تبع آن فرماندهی نظامی ایران در نوعی بحران و بی‌ثباتی به سر می‌برد و تحت تأثیر رفتارها و برخوردهای تضعیف‌کننده ناشی از جناح‌بندی موسوم به لیبرال - خط امام قرار داشت. در صف‌بندی کلی عرصه سیاسی کشور، گروه‌های متعددی با دعوای انقلابی باقیمانده از مبارزه با رژیم گذشته، به‌شدت فعالیت داشتند و حاضر به قرار گرفتن در ذیل حاکمیت جمهوری اسلامی نبودند. آنها هر جا ضرورت ایجاب می‌کرد، مدعی ایفای نقش جریان‌های سیاسی دارای مطالبات دمکراتیک و... بوده و هر جا که لازم می‌شد با اتکا به سلاح، نقش چریکی و شبه‌نظامی خود را نشان می‌دادند. همچنین گروه‌های دیگری که نه در صف محاربان بودند و نه در صف وفاداران قطعی نظام جدید قرار داشتند نیز فعال بودند که مطابق سنخ، ماهیت و نوع حضور، برخی از هردو طرف متحمل فشار و حتی قربانی می‌شدند.